

SPIS TREŚCI

Stan wojenny – pamiętamy

Leszek Próchniak – „Precz z komunistyczną juntą”.

Pierwsze dni stanu wojennego w Łodzi w relacjach mieszkańców..... 5

Robotnicza, rzekomo czerwona
Łódź dobitnie pokazała
po 13 grudnia, co myśli
o komunistycznej władzy.

Grzegorz Majchrzak – Świat patrzy.

Reakcje zagraniczne na pacyfikację „Wujka” 16

Śmierć niewinnych górników w pierwszych dniach
stanu wojennego nie mogła ująć uwagi Zachodu.
Masakrę w Katowicach potępiły nawet tamtejsze
partie komunistyczne.

Michał Siedziako – Akademicki Ruch Oporu

w stanie wojennym w Szczecinie..... 26

Kamila Churska-Wołoszczak, Katarzyna Maniewska,

Piotr Wiejak – I nazywali to Wojskiem Polskim... 33

Wystawa przygotowana przez IPN „I nazywali to Wojskiem Polskim... Wojskowe Obozy
Internowania w Polsce (1982-1983). Zbrodnia komunistyczna. Zbrodnia przeciw ludzkości” to hołd
oddany opozycjonistom internowanym w stanie wojennym pod pozorem „ćwiczeń wojskowych”.

Sylwetki

Kinga Hałacińska

– Solidarność na ulicach 39

O Piotrze Rzewuskim słyszało niewielu, a przecież jest to z pewnością jeden z najbardziej wytrwałych i bezkompromisowych opozycjonistów lat osiemdziesiątych.

Artur Kubaj – Walka, upór i osamotnienie.

Stanisław Możejko (1954–2017) 49

Szczecinianin Stanisław Możejko, absolwent Technikum Budowy Okrętów, rozpoczął w 1972 r. pracę w Morskiej Stoczni Remontowej Świnoujście. W tym najbardziej wysuniętym na północny zachód polskim mieście pozostał przez całe życie. Stamtąd też nieustannie upominał się o prawa obywatelskie, działając w Solidarności.

Paweł Skibiński

– Boży szaleniec w czasach Zagłady. Zofia Kossak-Szczucka 59

Była wybitną, uznaną pisarką katolicką. W czasie wojny organizowała z bezgranicznym poświęceniem konspiracyjną pomoc charytatywną, zwłaszcza dla Żydów.

Żegota – 75. rocznica

Marcin Urynowicz

– Rada Pomocy Żydom „Żegota” 70

Rada Pomocy Żydom przy Pełnomocniku Rządu RP w Kraju, zwana „Żegotą”, była jedyną w okupowanej Europie oficjalną instytucją afiliowaną przy władzach państwowych, która miała za zadanie nieść pomoc eksterminowanej przez Niemców ludności żydowskiej. Był to absolutny fenomen.

Jan Żaryn

– Polskie Państwo Podziemne

wobec Zagłady (1942–1945) 82

Polska nie tylko wzięła na siebie obowiązek informowania świata o Zagładzie, lecz także podjęła starania, by udzielanie pomocy Żydom stało się jednym z celów trwającej wojny.

Anna Zechenter – Szarytki otworzyły
drzwi Żydom.....95

Nie sposób policzyć Żydów uratowanych pod niemiecką okupacją przez zakonnice ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo, znanych jako szarytki. Ze strzępów ocalałych świadectw wytłania się imponujący obraz udzielanej przez nie pomocy.

Sprawiedliwi wzorem człowieczeństwa 106

Z dr. Mateuszem Szpytma, zastępcą Prezesa IPN, pomysłodawcą i pierwszym szefem Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów, a także honorowym członkiem Polskiego Towarzystwa Sprawiedliwych wśród Narodów Świata rozmawia Maciej Foks

Polskie rodziny

Agnieszka Łuczak

– Zasady w czasach pogwałcenia zasad.

Radziwiłłowie w XX wieku 113

Komentarze historyczne

Sławomir Kalbarczyk

– Politechnika Lwowska 1844–1914: „kuźnia kadr” Drugiej Rzeczypospolitej 121

Piotr Olechowski – Polacy na sowieckiej uczelni.
Politechnika Lwowska po 1946 roku. 135

Ludzie wolności

Andrzej Grajewski – Solidarny w wielu wymiarach. Ján Langoš (1946–2006). 144

Miejsce na mapie

Cecylia Kuta, Maciej Zakrzewski

– Bez fundamentów 152

Kolegium:

dr hab. Adam Dziuba, dr Wojciech Frazik,
dr hab. Waldemar Grabowski,
dr Kazimierz Krajewski,
dr Mariusz Krzysztofiński,
dr Sebastian Ligarski, dr Agnieszka Łuczak,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr Wojciech Muszyński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz, Anna Zechenter

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813,
wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
dr Filip Gańczak (filip.ganczak@ipn.gov.pl),
Jakub Gołębiowski
(jakub.golebiowski@ipn.gov.pl),
Romuald Niedzielko –
zastępca redaktora naczelnego
(romuald.niedzielko@ipn.gov.pl),
Jan M. Ruman – redaktor naczelny
(jan.ruman@ipn.gov.pl),
Andrzej Sujka (andrzej.sujka@ipn.gov.pl),
Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat: Maria Wiśniewska
(tel. 22 5818819, maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny: Sylwia Szafrńska
Projekt okładki i łamanie:
Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stadryniak-Saracyn

Adres redakcji:
ul. Wołoska 5, 02-675 Warszawa

Adres do korespondencji:
ul. Wołoska 7, 02-675 Warszawa

Druk:
LEGRA Sp. z o.o. ul. Albatrosów 10c,
30-716 Kraków

W winiecie: oryginalny orzełek
z czapki powstańczej, fot. Jarosław Wróblewski